

edicija

džepni **a
na
gr
e
w**

urednik
Alen Bešić

**DRAGAN
BOŠKOVIĆ**

the clash

KULTURNI CENTAR NOVOG SADA, 2016.

Yes, trust, it's what friends do.
Dory, *Finding Nemo*

This is the stuff, absolute mayhem!
Joe Strummer

For me the music is a vehicle for my lyrics.
It's a chance to get some really good words across.
Joe Strummer

This machine kills fascists.
Natpis na gitari Woody Guthrie-ja

WHITE RIOT

KADA BIH BIO PESNIK

(Udri taj bubanj, Alfonso!)

Kada bih bio pesnik,
pisao bih, mirno, sa setom:
Udri taj bubanj, Alfonso!
A kada bih umeo da pišem,
– kako sam davno rekao –
zapisao bih: Tereza!
Ništa više.

Ali, kada bih bio pesnik,
pevao bih kao Joe Strummer,
jula 1976. godine,
na prvom koncertu svog minornog londonskog benda:

*White riot,
I wanna riot,
White riot,
The riot of my own!*

A ovo „kada bih“ pretvorilo bi se u kotrljajući refren,
u: kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada biiiiiiaiiih,
kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-bih-kada-bih-
-kada-biiiiiiaiiih.

lako ovaj refren više podseća na
Gotta Gottaway Stiff Little Fingers-a,
samo bih nastavio da urlam:
kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada biiiiiiiiih...
I bio bih pesnik...

Kada bih, dakle, bio pesnik,
pevao bih baš kao Strummer,
i *White Riot* i *I'm So Bored with the U.S.A.*,
i kao Springsteen *London Calling*,
i kao Pete Shelly *Harmony in my Head*,
i video jahača apokalipse kako u rukama drži
novi album Talking Heads-a,
ili kako u beloj jakni na kojoj je ispisano „Revolution“,
izlazi na binu i, uz prve taktove bubnja, urla:
I'm sitting here in my safe European home!

Tako bi bilo kada bih bio pesnik.

KADA BIH BIO PESNIK

(Izgibosmo, Gospode!)

A kada bih bio pesnik,
pevao bih ipak samo Strummer-ove pesme
(a pisao bih: Tereza, Tereza, ništa više),
a sve bi nosila četvorotaktna ritam sekcija
sa šesnaest ventila i 150 konja
Bezgrešnog začeca Blažene Device Marije.
Jer sadašnjost, ona je tako tužna,
kao litanija, kao odrastanje dečaka,
a taj dečak u meni nikako da sazri,
a taj pesnik nikako da postane,
jer, čujem Terezu: *Izgibosmo, Gospode!*
i jer bez posla sam bio, Gospodine,
i nisam imao hrabrosti da povučem okidač dvocevke,
koju sam, kao nekada dve cigare, držao u ustima.
A stihove bih pisao kao ispovest, kao pokajanje,
skrušeno tražeći oprostaj iako mi je sve već oprošteno,
kao kardiogram svoga srca, vrisak i bol,
i bila bi to autobiografija ispisana Brajevom azbukom
(Ova poezija se čita jagodicama prstiju!),
kao FBI agent Cooper, i ja bih svojoj Diane
tako slatko disao svoj život u diktafon.

I, opet:

kada bih bio pesnik

(kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-bih-kada-

-bih-kada-biiiiiiiiih...),

pljačkao bih ljude sa šest pištolja,

i putovao vozom, za Kijev, Ljubljanu ili u smrt,

i Marija bi ušla u stan,

i, od ljubavi, stanu bi izrasla još jedna soba,

srcu – još jedna pretkomora...

Samo, kada bih bio pesnik,

držao bih te na stolu, Gospode,

kao što Mariju nosim oko vrata,

s tobom i Terezom ispijao bih kafu,

s tobom i Strummer-om gutao lek za pritisak

(2.5 mg života dnevno),

i kada bih s tobom, Gospode,

s tobom, Bogorodice,

jednom za sva vremena postao pesnik,

pesma bi počela sa jen-dva-tri-dva,

imala bi dva rifa i istinu,

a završila se sa Amen,

uz dva zakasnela udarca bubnja,

znate ono: tu-dum.

Dakle:

Amen.

Tu-dum.

KADA BIH BIO PESNIK

(iz A-mola)

Kada bih bio pesnik, kada bih uopšte bio,
započeo bih, na vazdušnoj gitari, iz A-mola,
Angie, na primer,
ili *Pametni i knjiški ljudi* (iako oni počinju iz dura),
možda *Corner Soul* (i on iz dura),
a kada bih bio Bess Mc Neill, jednostavno bih otišao na brod.

Sve sam izgleda pogrešno shvatio, sve prokockao,
brod moje smrti, dokaz moje ljubavi, nikako da se usidri,
i zato se moja krv više ne zgrušava,
moja misao ima tužne oči, moja misao ima,
dodir bez prstiju ima jagodice,
koje mi iz pocepanih rukavica miluju isperutano lice.

Idem tako ulicom, u A-molu,
telo me trpi, telo me voli,
moje telo ima savest, moje telo ima,
moje telo se moli pravom Bogu,
i dok u ritmu grada i cigareta,
vazdušne gitare, doboša i reke,
pesma peva sebe samu,
moje telo me svira,
moje telo svira sve moje promašaje.

LEGITIMACIJA NEMIRA

Moju poeziju čine različite tačke
iste legitimacije nemira.
Nije to Kjerkegor,
nisu to Maldororova pevanja,
nije ni vraćanje dostojno gneva,
kako je Sloterdajk to video kod Homera.
Uostalom, o brizi i Hajdegeru,
moja poezija zna sve.

U eri Keep Calm-a,
ova poezija unosi nemir
i vernicima i nevernicima,
i onima koji su u Grčkoj bili
a nisu videli da je tu sve na svom mestu.

Monah sam nespokoja,
i ko ne pročita neki moj stih ili neki red,
ostaće spokojan,
kao što su spokojni svi oni na aparatima,
Keep Calm and Carry On...

Dok moje reči ne vraćaju ljude sebi,
jer šta će im to,

nego rečima, samo ovim rečima,
ovoj spontanosti i skrušenosti pred onim što se ispisuje,
ne ni rečima, više ritmu, koji nije samo njihov,
svim rock'n'roll melodijama u meni,
tek otisku prstiju, rečima,
ostajem,
pre nego Elvis zapeva u Hamburgu na moj 46. rođendan,
još više D, još više The,
još više nego svih mojih prethodnih godina,
vaš, svoj, rasut, u rečima...

JUST KEEP SWIMMING

Pešačio sam dva sata,
preplavljen vinjakom,
bez oba kažiprsta,
raspaljen u skladu sa:
Što smo palili kad sada gasimo!

Danas mi je rođendan, 46. godina
(Elvis svira u Hamburgu).
Ne mogu da kažem da sam beznadežan,
jer ako ovako osveštan vinjakom
i dalje pazim na interpunkciju,
onda nije baš da nemam nikakvih izgleda.
Nikada neću naučiti da čitam
(naporno sričem slova,
spotičem se o njih, brzam, nabadam i gutam glasove,
već četiri decenije drhteći čitam pred svojom učiteljicom),
i biću Grčka,
recitovaće me literarni geni,
dok u pauzi ne progovori Clash-desetogodišnjak,
kada niko,
ni Clash, ni desetogodišnjak,
nisu bili spremni na sebe, na čitanje.
Razoružanje je došlo kasnije...

(Idem da proverim da li sam zaključao vrata.)

A recitovaće me, kažem, literarni geni,
od kojih je i Danilo Kiš nasledio ljubav prema knjizi,
a, zapravo, dok se neispisanosti razvejavaju,
nebitne kao Ahilejev gnev,
samo ću se vratiti Mariji:
Testament sam već napisao,
kažnjen time da ne uspem da ga pročitam do kraja,
jer nije to do slova, ni do učiteljice,
to se ono neispisano seća majice desetogodišnjaka,
i podseća ga da je nikada nije ni skinuo,
pa mu, dok ga Dory bodri,
sudbina uporno zapliće jezik:
Just keep swimming!
Just keep swimming!
Just keep swimming, swimming, swimming!

ELEGIJA

Da li bih umro kada bi mi pisanje bilo uskraćeno?
Da li bih umro da sam ženskog pola?
Pisanje je, kao i pol, breme,
ali sve što je ozbiljno to je i teško,
a sve ljudsko je beskrajno tragično,
a sve je ljudsko...

Užasno je laka i jeftina naslada,
užasno lepa, tek trik
(*Greh je dosadan*, rekao je Franjo Asiški),
tužna kao početak proleća.
Ispod je uvek zakon:
u nasladi se čuje plač bebe.

Ali i u svem njihovom beznađu,
svi oni koji se sastaju, noću,
i spajaju u zanosnoj nasladi,
vrše ozbiljan posao,
i sakupljaju slasti dubine,
snagu za nekog budućeg pesnika,
koji će ustati da iskaže neiskazive miline...
Da iskaže kako se zgrči stomak i ukoči dijafragma,
kako organi jedni drugima šalju sms-ove,

kako se DNK zauvek rasipa,
i kako u mladoj ženi živi tek uzaludna čežnja,
a u starici jedna velika uspomena...

Najmanje što možemo učiniti
jeste da Bogu njegovo rađanje
ne činimo težim nego što to zemlja čini proleću,
kada ono hoće da se rodi...

Najmanje što možemo
jeste da se ispišemo u onom boljem,
u boljem stihu,
i da se ne nadamo da će ga iko pročitati...

Najmanje što možemo
jeste da skupljamo slasti epiderma.
Zakon je ispod.
Tamo se čuje plač deteta.

BECAUSE THE NIGHT

Poeziju, onu poeziju koju smo prokockali,
ispisujemo raširenih zenica,
jer vreme je da gledamo u oči
sve one koje smo svojom ljubavlju ubili:
vreme je za istinu.

Vreme je, dakle, za poeziju koje smo se odrekli,
a koja nam je već oprostila.

Vreme je za praštanje, za Patti Smith:

Zato, uzmi me, jako, bejbi, tvoja sam,
skini me i shvati,
želja je glad, vatra koju dišem,
ljubav je gozba posle koje ostajemo gladni.
Hajde, sada, pokušaj da shvatiš
kako se osećam u tvom zagrljaju,
ućutkaj me, daruj mi smrt,
jer me sada povrediti ne možeš.

(refren)

Zato noć pripada ljubavnicima
ona pripada ovoj poeziji,
zato noć pripada ljubavnicima,
ona pripada nama.

Evo je, probuđena usred noći, u krhotinama,
jer nije čekala nas, drugačija i neočekivana.
Evo je, uvek na pogrešnom mestu,
na pogrešnom jeziku,
možda prekasno, isuviše kasno,
poezija svih onih koje smo svojom ljubavlju ubili.
I dok Helderlin tako dugo ćuti, u kuli, nad zemljom:
vreme je za istinu.

Sumnjam, uvek, kada sam sama,
ljubav je zvono telefona,
smrt je anđeo koji do svitanja leži u našem krevetu.
Jer u ljubavi spavamo,
u začaranom krugu sumnje,
okrećemo se i gorimo,
ubijamo se i za oprostaj molimo,
pa, hajde sad, uzmi me, dragi, još svanulo nije,
uzmi me, uzmi, vremena ima još.

(refren)

Zato noć pripada ljubavnicima,
ona pripada nama...

Trudio sam se, radio ono što i Bowie:
I drink all the time!,
i možda samo tako pisao pesme...
A ona, ta poezija,
ona je otiske i opuške pretvarala u reči
(Marlboro Lights, molim!),

i anđela je stavila u naš krevet, cvet u naša srca,
i istini navukla smernost na lice,
da bi se probudila drugačija, slobodna,
kao ljubav ili smrt.

(refren)

Zato ljubavnici pripadaju ovoj noći,
oni pripadaju ovoj poeziji,
zato noć pripada ljubavnicima,
ona pripada nama.

ALELUJA

Čuo sam taj tajanstveni akord,
Sammy ga je odsvirao,
čuo sam tu-dum bubnja,
Tarju i njen sopran,
ali ti ne mariš za muziku, zar ne?
Draga, to ide ovako:
jedan, dva, tu-dum: Aleluja!

Vere jedva da imam,
ali veri ne treba dokaz:
nisam te video kako se tuširaš,
tvoja lepota me je pretvorila u vodu,
a srce ostavilo bez doma,
posle si me vezala, mazila mi kosu,
i s mojih usana obrisala Aleluja!

Bio sam ovde i pre,
znam ovu sobu, ove stepenice do mansarde,
živeo sam tu i pre nego što sam te upoznao.
Seti se samo kako si disala u meni,
kao Tarja *Phantom of the Opera*,
kao strelom probodeni golub, Sveti Duh,
i svakim udisajem mi uzela po jedno Aleluja.

lako postoji Bog,
sve što sam ikada naučio od ljubavi
jeste da kucam na vrata,
i to nije vapaj koji možeš čuti tokom noći,
niti automobilsko svetlo na zidu sobe,
razbijanje flaše, njena izgubljena senka,
to je samo kuc-kuc na vrata jedne Hallelujah.

I kažeš mi da je svako ime uzalud,
a ja svoje i ne znam,
ali, dobro, ako jesam, šta ime znači,
stvarno, draga, šta ime znači?
Plamen i pepeo su u svakoj reči,
i nije bitno koju smo čuli,
svetu, hladnu ili slomljenu Aleluja.

Dao sam ti sve ono što imam, što nemam,
i ono što nisam ni znao da imam,
nije bilo mnogo, ni malo,
govorio samo istinu, nikada lagao nisam,
ostao sam bez vere, pokušao da te dodirnem,
i čutao ono ništa, na jeziku, u ovom stihu,
i čutao ono ništa Aleluja.